

Svar på henvendelse vedr. terskelverdier fra Foreningen Tryggere Ruspolitikk (FTR)

Vi viser til utvalgets henvendelse med forespørsel om redegjørelse for terskelverdier for ulike stoffer og disses betydning. Vi tillater oss å besvare henvendelsen noenlunde fritt:

Ad definisjonen av “normalt” forbruk:

Vi mener i utgangspunktet at terskelverdier er nyttige, ettersom de skaper en nødvendig *forutsigbarhet* for brukerne med hensyn til når de risikerer straff og ikke. Vi mener imidlertid at det er viktig å erkjenne at disse verdiene langt på vei er arbitrære, og vi er derfor kritiske til å basere dem på antakelser om hva et “normalt” forbruk er.

Forbrukets fordeling er som kjent svært skjev. Som i alkoholpolitikken, står en liten gruppe storforbrukere for størstedelen av forbruket, mens de fleste forbruker relativt lite. I Normal Norges [undersøkelse](#) blant norske cannabisbrukere svarte 10 prosent av selverklærte rekreasjonsbrukere at de brukte mer enn 20 g per måned, mens 55 prosent svarte at de brukte kun 1-5 g. Vi kjenner imidlertid til enkeltpersoner i Norge som bruker 200 g per måned. Denne problematikken gjelder også for opioider, hvor toleranseutviklingen nærmest ikke har noe tak. Vi kjenner til at enkelte i dag injiserer opptil 5 g heroin daglig, og langt større mengder ville kreves dersom disse skulle gå over til å røyke stoffet i stedet. Dette viser at forbrukets ytterpunkter favner ekstremt vidt, og at det ikke er mulig å fastsette terskelverdier for “normalt” forbruk som ikke vil ekskludere problematiske brukere. Vi nøyer oss med å henvise til vår nettside www.rusopplysningen.no, samt www.psychonautwiki.org og www.erowid.com for nærmere informasjon om dosering av ulike stoffer.

Ad forholdet mellom ervervet mengde og samlet forbruk:

Vi mener videre at det er problematisk å anta at mengdene en person befatter seg med av gangen, sier noe om vedkommendes forbruk generelt. Denne mengden er i stor grad en funksjon av kjøpsfrekvens, som kan fluktuere betydelig i takt med kjøpekraft og tilgjengelighet. Både storforbrukere og moderate forbrukere går tidvis til innkjøp av større mengder hvis de får et godt tilbud om kvantumsrabatt og har penger nok, også uten at de har noen hensikt om videresalg. Vi minner for øvrig om at vederlagsfri deling med personer i umiddelbar omgangskrets er vanlig blant rusmiddelbrukere og sågar omfattet av definisjonen av eget bruk i FNs narkotikakonvensjoner. Dersom avkriminaliseringen også favner slik vederlagsfri deling, bør dette tas i betraktning ved fastsettelse av terskelverdiene. Å sette terskelverdiene lavt, kan kanskje intuitivt tenkes å redusere totalforbruket – ved at brukerne øker kjøpsfrekvensen og dermed må betale høyere pris. Det er imidlertid liten grunn til å tro at dette ville være følbart for det store flertallet som uansett forbruker lite. Problematiske rusmiddelbrukere er på sin side både mindre prissensitive og mer tilbøyelige til å begå kriminalitet for å finansiere sitt forbruk, og forholder seg i liten grad til foreleggsgrensene i dag. Vi frykter derfor at restriktive terskelverdier neppe vil ha stort annen effekt enn at problematiske brukere får en enda vanskeligere hverdag – og eventuelt begår enda mer kriminalitet – mens bakmennene tjener enda mer penger.

Ad andre former for tidsmessig definisjon:

Selv om vi mener det er lite hensiktsmessig å definere terskelverdiene ut fra “X dagers forbruk”, ettersom denne mengden vil være høyst individuell, kan det være positivt å forankre terskelverdiene tidsmessig. Dette ettersom det kan forhindre at flere småkjøp over tid summeres til en større, straffbar mengde. Det kunne da for eksempel være hensiktsmessig å ha både en terskelverdi for mengde per sak og en terskelverdi for samlet mengde i alle saker en bruker pådrar seg i løpet av ett år. Begge bør imidlertid settes høyt for ikke å diskvalifisere problematiske brukere – som typisk har både et høyt forbruk og hyppig kontakt med politiet – fra å omfattes av avkriminaliseringen. Terskelverdiene bør også kun gjelde for hvert rusmiddel og ikke for samlede kvanta av blandet stofftype, ettersom det ville slå sterkt

urimelig ut og ikke minst skape liten grad av forutsigbarhet for brukerne hvis flere små mengder av ulike rusmidler kunne summeres.

Ad renhet/styrkegrad:

Hva gjelder terskelverdier knyttet til renhet/styrkegrad, stiller vi oss tvilende til nytteverdien av dette. For det første da det som oftest vil være umulig å bevise at brukeren vet hvor rent/sterkt stoffet er, og dette for en rekke stoffer kan variere betydelig. For det andre da det vil være svært upraktisk å skulle underkaste alle beslag den grad av analyse som må til for å fastslå renhet/styrkegrad med akseptabel feilmargin. Så vidt oss bekjent, foretar ikke Kripos analyse av renhet/styrkegrad i foreleggssaker i dag. Gitt saksbehandlingstiden de likevel har, ville brukerne trolig måtte vente svært lenge på å få svar på om saken skulle behandles av helse eller justis, og dermed ikke kunne få tilstrekkelig rask hjelp ved behov.

Ad antall brukerdoser/antall gram

Hva gjelder spørsmålet om hvorvidt terskelverdiene bør defineres som et visst antall brukerdoser fremfor et visst antall gram, mener vi at det kan tas utgangspunkt i antall brukerdoser som norm, men at det i praksis bør opereres med terskelverdier i gram (eventuelt antall tablettor à X mg) for listeopførte stoffer. Dette da en norm basert på antall brukerdoser bør ta utgangspunkt i brukerens subjektive forventning snarere enn hvor mange brukerdoser stoffet faktisk inneholder, slik at mengde vil være det mest relevante holdepunkt ut over eventuelle konkrete opplysninger fra selger. En politipatrulje vil dessuten uansett måtte veie stoffet (eventuelt etter å ha identifisert det med hurtigstet). For ikke-listeopførte stoffer vil Kripos, Rettstoks eller tilsvarende autoritet trolig måtte uttale seg om hvordan det stoffet doseres, før dette ses opp mot beslagets vekt.

Vi viser for øvrig til vårt høringsinnspill med de anbefalinger som der gis vedrørende terskelverdier, herunder: 1) At avkriminaliseringen som et *minimum* omfatter de handlingsalternativ og mengder som i dag kan straffes med forelegg (jf. de faste grensene i Riksadvokatens rundskriv og rettspraksis vist til i høringsinnspillet), 2) at grensen for heroin i det minste settes opp til samme nivå som amfetamin/kokain/MDMA (i dag 2 gram), og 3) at terskelverdiene fungerer som *gulv* for straffeforfølgelse ved de aktuelle handlingsalternativ, men ikke som et *tak* for straffrihet, slik at domstolene gis skjønnsmessig adgang til å sende saker vedrørende større mengder tilbake til behandling i sivilrettslig spor dersom de finner at det åpenbart dreier seg om befatning til eget bruk.

Merk at vi mener terskelverdiene med hell kan settes to, tre, fire eller for den saks skyld *ti* ganger så høyt som dagens foreleggsgrenser, men at dette i praksis kun blir et spørsmål om når domstolskontroll skal kreves, heller enn hva som skal anses til eget bruk.

Vennlig hilsen,

Dagfinn Hessen Paust
Fagansvarlig
Foreningen Tryggere Ruspolitikk